

andet mere og mere forsvinde. Seg veed nok, at der fra anden Side vil blive sagt, at, dersom man vil tage de statistiske Tabeller, vil man se, at Husenes Antal er steget; men selv om det statistisk kan bevise, saa siger jeg, at det beviser for mit Bedkommende ingen Verdens Ting alligevel, thi Spørgsmaalet er, om Antallet er steget i samme Forhold som Befolkningen. Vi vide Allesammen, at det Kredsløb er tilstede, at Gaardmændene i Byerne lade et Stykke Jord blive tilbage ved Stuehuset og selv flytte ud; men jeg tror ingenlunde, at Husenes Antal er steget i Forhold til Befolkningen. Seg veed fra temmelig paalidelig Kilde, at dengang der intet Baand laa paa Husene, forsvandt der under Godserne, navnlig paa Sjælland, Maastr af Huse, og det forekommer mig grumme uheldigt for vor sociale Udvikling. Naar de politiske Bølger gaa høit i Danmark, kunne vi trøste os med, at vi have en stor selvteende Middeklasse, og jeg har altid haft den Opfattelse — og jeg tror, at den er fuldstændig rigtig — at disse Husmænd med Jord ere, naar Bølgegangen skulde komme til, at gaa høit i vort Fædreland paa det politiske og sociale Omraade, ligesaa gode Bærere af en rolig Samfundsudvikling som Gaardmændene. Det forekommer mig derfor, at det ligger i Alles Interesse at holde paa Husene, og jeg henstiller derfor til Overveelse af det eventuelle Udvalg og den høitærede Minister, om det ikke skulde være muligt, at vi kunde faae opgivet en Fortegnelse over Husene i Danmark ligesom den, der findes over Gaardene (Hollstein-Hollsteinborg: Det kan man let!). Det ærede Medlem her bagved siger, at det kunne vi let faae, ja, saa var der jo allerede Noget opnaaet, dersom vi kunde faae en Fortegnelse f. Ex. over alle Huse med mindst 2 Edr. Land geometrisk Maal. Skulde det ikke ogsaa være i Samfundets Interesse overfor Husene at anvende nogle af de Bestemmelser, som anvendes lige overfor Gaardene for at bevare dem, men som rigtignok der blive anvendte temmelig løst, thi der er jo Gaarde, som kunne forsvinde, uden at man veed hvor de blive af, trods det, som efter Lovgivningen paahviler de Bedkommende. Skulde det ikke være heldigt, om vi f. Ex. gjorde det til en Pligt, at disse Huse ikke maatte indtages. Det forekommer mig, at naar det kan lægges paa Gaardene, kan det ogsaa lægges paa Husene. Det er min Overbevisning, og jeg har til dels Erfaring derfor, at Husene forsvinde, og navnlig er det en Kjendsgjerning, at man paa mange Steder lægger

dem ind under Hovedgaardene, og saa faae vi de Kolonier, hvor vedkommende Husmænd næsten Generationer igennem ikke ere Husmænd med Jord og selvstændig Eiendom, men ere komne ind i en af disse, som jeg paa et andet Sted har til ladet mig at kalde Slavekolonier, jeg tør ikke bruge det Udtryk her. Det forekommer mig imidlertid, at man fra hvilkensomhelst Side, man staar paa i politisk Henseende, maa indrømme, at det er et uheldigt Forhold. Derfor skal jeg tillade mig at henstille dette til den høitærede Minister og det eventuelle Udvalg, idet jeg igrønt skal udtale min Glæde over, at denne Sag er kommen frem til Forhandling; Seg tror virkelig, at der baade kan og bør gøres Noget paa dette Omraade.

Judenrigsministeren (Skel): Det forekommer mig, at den ærede sidste Tale's Betragtninger laa noget fjernere fra det, der er Gjenstand for Lovforslaget; men jeg kan ikke undlade at bemærke, at, naar han lagde en væsentlig Bægt paa at faae statistiske Oplysninger om Antallet af Eiendomme i Landet med et vist bestemt Jordtilliggende, saa ere de meget lette at faae, thi de eksistere fuldkommen nøiagtigt fra, saavidt jeg veed, 1860 og til Dato med de Forandringer, som imidlertid ere foregaaede. Naar det ærede Medlem dernæst antog — thi mere end en Antagelse er det ikke, da han selv siger, at han ikke kjender det statistiske Labelværks Angivelse — at Husenes Antal svinder lidt efter lidt, og at det er stadeligt —, jeg vilde ogsaa sige, at det var skadeligt, hvis det var Tilfældet — og at Husenes Antal i alt Fald ikke følger med Befolkningens Tiltagelse, saa er det en Antagelse, jeg slet ikke deler, thi det er jo en bekjendt Sag, at Udstyknngen i de allerfleste af Landets Egne foregaar paa en Maade, som man anser temmelig betænkelig for saabanne Gaarde, men, som sagt, det er et Emne, jeg ikke videre skal forfølge, og hvor jeg, hvis det ærede Medlem skulde finde Anledning til at gaa ind paa det igjen, skal lade ham være alene. Med Hensyn til den foreliggende Sag yttrede den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Lauer), at det nu maatte være erkjendt for at være et Samfundsanliggende at gjøre, hvad man kunde, til at sikre Husmænd og Inderster paa Landet en saa god Stilling, som Forholdene maatte kunne tillade. Seg er enig med det ærede Medlem i, at det er en Gjenstand, som er værdig til Overveelse og til Lovgivningsmag-